

รายงานผลการเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วม
ในการดำเนินงานตามภารกิจขององค์กรฯ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

ส่วนที่ 1

กระบวนการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิด ริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบต่อตัวประชาชนเอง

การมีส่วนร่วมเป็นการร่วมมือของประชาชน ไม่ว่าจะปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันและเข้ามาร่วมรับผิดชอบเพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ กระทำผ่านกลุ่มหรือองค์การ เพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคล ได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือระหว่างกัน ด้วยจิตใจและอารมณ์ของแต่ละบุคคลในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงานและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อส่วนรวมในการบริหารจัดการ เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของสังคม

การมีส่วนร่วม คือการที่ประชาชนจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจระดับต่าง ๆ ทางการบริหารจัดการและทางการเมือง เพื่อกำหนดความต้องการในชุมชนของตน

การมีส่วนร่วมของประชาชน Public Participation

การมีส่วนร่วมของประชาชนคือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้และความชำนาญร่วมกับวิทยากรที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่แท้จริง หมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการและควบคุมการใช้ทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคมเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม และการตัดสินใจต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน

กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) เป็นแนวคิดใหม่ที่มีรากฐานมาจากแนวคิดของระบอบประชาธิปไตย เป็นกระแสของความคิดที่ทำให้ผู้คนในสังคมตระหนักดีว่า การดำเนินกิจการใด ๆ ก็ตาม ผู้ที่ได้รับผลกระทบและมีส่วนได้ส่วนเสียความเป็นผู้มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะความคิด การปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ในยุคปัจจุบัน จึงต้องประยุกต์แนวคิดให้ตอบรับกับแนวคิดประชาธิปไตย โดยต้องสร้างกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนอันเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน และเป็นส่วนสำคัญของแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนกลุ่มที่มีส่วนได้ส่วนเสียและได้รับผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต ดังนั้น การพัฒนาจึงเริ่มจากความต้องการของชุมชนแทนความต้องการของหน่วยงานภาครัฐ

รูปแบบของการมีส่วนร่วม

รูปแบบของการมีส่วนร่วมที่ดำเนินอยู่โดยทั่วไปสามารถสรุปได้เป็น 4 รูปแบบคือ

1. การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้ การได้รับแจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ
2. การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือระหว่างผู้ดำเนินการโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความเข้าใจในโครงการและกิจกรรมมากขึ้น
3. การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรม และผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจในการทำโครงการหรือกิจกรรมนั้น ได้ใช้เวทีสาธารณะในการทำความเข้าใจ และค้นหาเหตุผลในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมในพื้นที่นั้น ซึ่งมีหลายรูปแบบ ได้แก่
 - 3.1 การประชุมในระดับชุมชน (Community Meeting) โดยจัดขึ้นในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการโดยเจ้าของโครงการ หรือกิจกรรมจะต้องส่งตัวแทนเข้าร่วม เพื่ออธิบายให้ที่ประชุมทราบถึงลักษณะโครงการและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและตอบข้อซักถาม
 - 3.2 การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ (Technical Hearing) สำหรับโครงการที่มีข้อโต้แย้งในเชิงวิชาการ จำเป็นต้องเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาจากภายนอกมาช่วยอธิบายและให้ความเห็นต่อโครงการ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมต้องได้รับทราบผลดังกล่าวด้วย
 - 3.3 การประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เป็นเวทีในการเสนอข้อมูลอย่างเปิดเผยไม่มีการปิดบัง ทั้งฝ่ายเจ้าของโครงการและฝ่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากโครงการ ซึ่งจะต้องมีองค์ประกอบของผู้เข้าร่วมที่เป็นที่ยอมรับ มีหลักเกณฑ์และประเด็นในการพิจารณาที่ชัดเจน และแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบทั่วกัน
4. การร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งประชาชนจะมีบทบาทในการตัดสินใจได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนประชาชนในพื้นที่ลักษณะที่สำคัญของการมีส่วนร่วมว่าเป็นเรื่องของกระบวนการ ซึ่งได้สรุปถึงขั้นตอนของการมีส่วนร่วมได้ 4 ขั้นตอนหลัก ๆ ดังนี้
 - 4.1 มีส่วนร่วมในการคิด ศึกษา และค้นคว้า หาปัญหาและสาเหตุของปัญหาตลอดจนความต้องการของชุมชน
 - 4.2 มีส่วนร่วมในการวางนโยบาย หรือแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม เพื่อลดและแก้ไขปัญหา
 - 4.3 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย
 - 4.4 มีส่วนร่วมในการควบคุมติดตามและประเมินผลการทำงาน

การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจำเป็นต้องใช้วิธีการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการนำข่าวสารจากหน่วยงานภาครัฐบาลหรือเอกชน ไปสู่ประชาชนผู้เป็นเป้าหมาย สิ่งสำคัญในการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ประชาชน หรือชุมชนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลที่ต้องการสื่อสารนั้น ต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะถือว่าเป็นส่วนช่วยให้กระบวนการติดต่อสื่อสารสัมพันธ์หรือแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างสมาชิกในสังคมเป็นไปได้โดยสะดวกขึ้น กล่าวคือ ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนาชุมชน ให้มีความเข้มแข็งเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนสู่การแก้ไขปัญหาของสังคมและประเทศชาติได้

ส่วนที่ 2

กิจกรรม/โครงการ การเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ตามภารกิจของกองทรัพยากรฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

ประเด็นในเรื่องการมีส่วนร่วม

กองทรัพยากรฯ ได้ดำเนินการจัดโครงการอบรมให้ความรู้ผู้ประกอบการและผู้สัมผัสอาหารตามหลักสุขาภิบาล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 นำโดย นางกฤษณา แสงฉวีวงศ์ ผู้อำนวยการกองทรัพยากรฯ พร้อมด้วยบุคลากรในหน่วยงาน โดยการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ได้รับความอนุเคราะห์จาก ดร.ปรัชญ์ ปิงเมืองเหล็ก ผู้อำนวยการศูนย์สิ่งแวดล้อมและการจัดการที่ยั่งยืน มหาวิทยาลัยพะเยา โดยให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเศษอาหารและของเสียจากการผลิตอาหาร เพื่อลดปริมาณของเสียตั้งแต่ต้นทางและสร้างจิตสำนึกในการจัดการของเสียกับผู้ประกอบการที่จำหน่ายอาหารและหรือเครื่องดื่ม รวมไปถึงให้ผู้ประกอบการได้ร่วมการวางแผนตัดสินใจ และเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการของเสียจากการประกอบอาหาร โดยจัดขึ้นในวันอังคารที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2569 ณ ห้องห้อง UB004 อาคาร 99 ปี พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ มหาวิทยาลัยพะเยา

หลังจากกิจกรรมให้ความรู้ผู้ประกอบการแล้ว ยังได้แจ้งกำหนดระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมตรวจสอบ ประเมินคุณภาพอาหาร เพื่อความปลอดภัยจากเชื้อโรค พยาธิ และสารเคมีที่เป็นพิษต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค และเพื่อพัฒนาร้านค้าให้ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานสุขาภิบาลอาหาร กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เป็นร้านค้าจำหน่ายอาหารสะอาด รสชาติอร่อย โดยจะได้รับป้าย SAN ในการรับรองผู้ประกอบการด้านอาหารที่ได้มาตรฐาน

วัตถุประสงค์โครงการ

กองทรัพยากรฯ มีภาระหน้าที่ในการบริหารจัดการทรัพยากรฯของมหาวิทยาลัยให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยหลักธรรมาภิบาล รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบกับการบริหารจัดการพื้นที่ภายในมหาวิทยาลัยเพื่อก่อให้เกิดรายได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม การให้ผู้ประกอบการเข้ามาใช้พื้นที่เพื่อจำหน่ายอาหารและหรือเครื่องดื่มให้แก่แก่นักเรียน นิสิต และบุคลากร ก็เป็นการหารายได้อีกประเภทหนึ่งที่สามารถสร้างรายได้เป็นจำนวนมาก แต่เนื่องจากการประกอบอาหารและเครื่องในการให้บริการนั้นมีเศษวัสดุขี้เถ้าและของเสียต่าง ๆ มีจำนวนมาก ซึ่งผู้ประกอบการยังไม่มีจัดการของเสียได้ดีเท่าที่ควร จึงทำให้เกิดน้ำเน่าเสียส่งกลิ่นเหม็นทั่วบริเวณโรงอาหารภายในมหาวิทยาลัยพะเยา ทั้งนี้การให้ความรู้และการทำความเข้าใจในการจัดการเศษอาหารและของเสียต่าง ๆ เป็นอีกแนวทางที่ทำให้การจัดการของเสียมีประสิทธิภาพ สามารถลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยั่งยืน

และในปัจจุบันมหาวิทยาลัยพะเยา มีร้านค้าจำหน่ายอาหารและหรือเครื่องดื่มให้บริการแก่นักเรียน นิสิต และบุคลากร จำนวน 78 ร้านค้า ดังนั้น เพื่อให้การบริโภคอาหารของนักเรียน นิสิต และบุคลากรมีความปลอดภัยไม่ทำให้เกิดโรค จึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของคุณภาพอาหาร จึงกำหนดให้มีการตรวจมาตรฐาน

สุขาภิบาลอาหาร เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการร้านอาหารและหรือเครื่องดื่มตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการและควบคุมอาหารให้สะอาดปลอดภัยจากเชื้อโรค พยาธิ และสารเคมีที่เป็นพิษต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค และเพื่อพัฒนาร้านค้าให้ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานสุขาภิบาลอาหารตามกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เป็นร้านค้าจำหน่ายอาหารสะอาด ปลอดภัย ได้มาตรฐาน โดยจะได้รับป้าย SAN ในการรับรอง

กองทรัพยากรฯ จึงได้กำหนดให้มีโครงการอบรมให้ความรู้ผู้ประกอบการและผู้สัมผัสอาหารตามหลักสุขาภิบาล โดยให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเศษอาหารและของเสียจากการผลิตอาหาร เพื่อลดปริมาณของเสียตั้งแต่ต้นทางและสร้างจิตสำนึกในการจัดการของเสียกับผู้ประกอบการที่จำหน่ายอาหารและหรือเครื่องดื่ม รวมไปถึงการตอบข้อซักถามและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างมหาวิทยาลัยกับผู้ประกอบการ และการตรวจมาตรฐานสุขาภิบาลอาหาร เพื่อให้ร้านค้าจำหน่ายอาหารและหรือเครื่องดื่มได้ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานสุขาภิบาลอาหารตามกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข และได้รับป้าย SAN

สรุปข้อมูลผู้มีส่วนร่วมในโครงการ

ผู้มีส่วนร่วมในโครงการประกอบด้วย ดังนี้

1. ประธานเปิดโครงการ นางกฤษณา แสงนิมวงศ์ ผู้อำนวยการกองทรัพยากรฯ
2. วิทยากร ดร.ปรัชญ์ ปิงเมืองเหล็ก ผู้อำนวยการศูนย์สิ่งแวดล้อมและการจัดการที่ยั่งยืน
3. ผู้ช่วยวิทยากร บุคลากรศูนย์สิ่งแวดล้อมและการจัดการที่ยั่งยืน จำนวน 3 ท่าน
4. ผู้ประกอบการและผู้สัมผัสอาหารร้านค้าจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มภายในมหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 75 ราย

ผลการดำเนินโครงการ

ผู้ประกอบการและผู้สัมผัสอาหารร้านค้าจำหน่ายอาหารและหรือเครื่องดื่มภายในมหาวิทยาลัยพะเยา มีความรู้และความสำคัญในการจัดการเศษอาหารและของเสียจากการผลิตอาหาร โดยสามารถรู้วิธีจัดการของเสียจากต้นทาง และควบคุมไม่ให้เกิดน้ำเน่าเสียส่งกลิ่นเหม็นในบริเวณโรงอาหารภายในมหาวิทยาลัยพะเยา

นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญในการจัดการและควบคุมอาหารให้สะอาดปลอดภัยจากเชื้อโรค พยาธิ และสารเคมีที่เป็นพิษต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค และพัฒนาร้านค้าให้ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานสุขาภิบาลอาหารตามกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เป็นร้านค้าจำหน่ายอาหารสะอาด ปลอดภัย

ผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

1. กิจกรรมการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเศษอาหารและของเสียจากการผลิตอาหาร ผู้ประกอบการและผู้สัมผัสอาหารร้านค้าจำหน่ายอาหารและหรือเครื่องดื่มภายในมหาวิทยาลัยพะเยา นำผลไปปรับปรุงดังนี้

- 1.1 ผู้ประกอบต้องทำการติดตั้งถังดักไขมันขนาด 40 ลิตรไว้ภายในร้านค้าก่อนปล่อยลงบ่อดักไขมันส่วนกลาง และให้มีการจัดเก็บเศษวัสดุติดบักอาหาร ไขมันที่ดักได้ จากการประกอบอาหาร ใส่ถุงปิดมิดชิด และไปทิ้งภายนอกบริเวณมหาวิทยาลัยพะเยา
- 1.2 มหาวิทยาลัยพะเยา ดำเนินการดูแลรักษาบ่อดักไขมันส่วนกลางให้ใช้งานได้ตามปกติ โดยการดูดไขมันออกจากบ่อ และซ่อมแซมท่อระบายน้ำจากจากถังดักไขมันของผู้ประกอบไปสู่บ่อดักไขมันส่วนกลาง
2. กิจกรรมการตรวจสอบสุขภาพอาคารอาหาร ผู้ประกอบการจำหน่ายอาหารหรือเครื่องดื่ม ผลิตภัณฑ์ และเครื่องดื่ม ต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานสุขภาพอาคาร กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข จึงจะสามารถต่อสัญญาในการขอใช้บริการพื้นที่จำหน่ายอาหารหรือเครื่องดื่มในปีต่อไปได้ หากไม่ผ่านเกณฑ์ฯ ดังกล่าวจะมีผลต่อการพิจารณาไม่ต่อสัญญาฯ โดยร้านค้าจำหน่ายอาหารและหรือเครื่องดื่มได้ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานสุขภาพอาคารอาหารตามกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข และได้รับป้าย SAN และเพื่อให้นักเรียน นิสิต บุคลากร และบุคคลภายนอก ได้รับการบริโภคอาหารที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสุขภาพอาคารและปลอดภัย

ภาพประกอบโครงการอบรมให้ความรู้ผู้ประกอบการและผู้สัมผัสอาหารตามหลักสุขาภิบาล

